

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VISOKE POSLOVNE ŠOLE
TRAJNOSTNI RAZVOJ V PODJETJU LOTRIČ MEROSLOVJE

Ljubljana, junij 2020

TAMARA RIHTARŠIČ

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Tamara Rihtaršič, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Trajnostni razvoj v podjetju LOTRIČ Meroslovje, pripravljene v sodelovanju s svetovalcem doc. dr. Juretom Erjavcem

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD.....	1
1 TRAJNOST.....	2
1.1 Zgodovinski pregled trajnosti	2
1.2 Sedem R-jev trajnosti	3
1.3 Trajnost v logistiki in oskrbovalnih verigah	5
2 TRAJNOSTNI RAZVOJ.....	7
2.1 Zgodovinski pregled trajnostnega razvoja	7
2.2 Vidiki trajnostnega razvoja.....	8
2.2.1 Ekonomski vidik trajnostnega razvoja.....	9
2.2.2 Družbeni vidik trajnostnega razvoja.....	9
2.2.3 Okoljevarstveni vidik trajnostnega razvoja.....	10
2.3 Cilji trajnostnega razvoja.....	11
3 OPIS PODJETJA	12
4 TRENUTNO STANJE V PODJETJU	13
4.1 Ekonomski vidik trajnostnega razvoja	13
4.2 Družbeni vidik trajnostnega razvoja	15
4.3 Okoljevarstveni vidik trajnostnega razvoja.....	15
5 POVEČANJE TRAJNOSTNEGA RAZVOJA.....	16
5.1 Zamenjava kartonastih škatel s trajnostnimi	17
5.2 Anketa o Certifikatih.....	17
SKLEP.....	19
LITERATURA IN VIRI.....	20
PRILOGE	25

KAZALO TABEL

Tabela 1: Cilji trajnostnega razvoja.....	11
---	----

KAZALO SLIK

Slika 1: Sedem R-jev trajnosti	4
Slika 2: Trajnostna oskrbovalna veriga	7
Slika 3: Vidiki trajnostnega razvoja	8
Slika 4: Razlogi za uporabo papirnatih Certifikatov	18
Slika 5: Odstotek strank, pripravljenih zamenjati papirnatih Certifikatov z elektronskimi.....	18

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Certifikat o kalibraciji podjetja LOTRIČ Meroslovje d. o. o.	1
Priloga 2: Rezultati ankete	2

SEZNAM KRATIC

angl. – angleško

CGP – celotna grafična podoba

d. o. o. – družba z omejeno odgovornostjo

EFQM – (angl. European Foundation for Quality Management); evropski model odličnosti

MeOL – Merila On Line

ZDA – Združene države Amerike

UVOD

V današnjih časih prevladujejo razmere, za katere so značilne predvsem podnebne spremembe, razlike med nakupnimi navadami, izčrpavanje narave in njenih virov ter napredovanje gospodarstva. Spremembe na teh področjih so postale nujne, zato zadnja leta vedno bolj pridobiva na pomenu trajnostno delovanje tako ljudi kot tudi podjetij, njegov koncept pa temelji na trajnostnem ravnanju oziroma trajnostnem razvoju. Bistvo trajnostnega razvoja je v varovanju in ohranjanju narave, skrbnem gospodarjenju z njenimi viri in omogočanju tako gospodarskega kot družbenega napredka za boljše prihodnost (Lobnik v Blinc in drugi, 2004, str. 5).

Namen zaključne strokovne naloge je raziskati področje trajnosti in trajnostnega razvoja, saj jima tako podjetja kot tudi ljudje dajejo vedno večji pomen, še posebej v povezavi z okolju prijaznim delovanjem. Poleg tega zaključna strokovna naloga lahko pripomore k še boljšemu zasledovanju trajnostnega razvoja v podjetju LOTRIČ Meroslovje d. o. o. (družba z omejeno odgovornostjo), kjer trenutno predvsem v oddelku logistike porabijo veliko plastične embalaže, kartona in dokumentov v papirni obliki.

Cilji zaključne strokovne naloge so sledeči: spoznati se s trajnostjo in tremi vidiki trajnostnega razvoja, analizirati in predstaviti trenutno stanje oziroma odnos podjetja do posameznega vidika trajnostnega razvoja ter predstaviti rešitve, kako lahko podjetje deluje še bolj trajnostno, okolju prijazno.

Raziskovalni vprašanji sta, kako podjetje LOTRIČ Meroslovje d. o. o. pri poslovanju trenutno upošteva posamezen vidik trajnostnega razvoja ter kako ga lahko zasleduje še boljše in s tem posluje tudi okolju bolj prijazno.

Raziskovanja se bomo lotili z osebno komunikacijo z zaposlenimi v podjetju, anketo in z analizo gradiv o podjetju.

Zaključna strokovna naloga bo razdeljena na teoretični in empirični del. V teoretičnem delu bomo najprej predstavili koncept trajnosti in njen razvoj skozi zgodovino, nato bomo razložili vidike sedmih R-jev trajnosti in jo povezali še z logistiko in oskrbovalnimi verigami. Sledila bo predstavitev trajnostnega razvoja ter treh vidikov, ki ga sestavljajo, in sicer ekonomskega, družbenega in okoljevarstvenega, ter ciljev trajnostnega razvoja do leta 2030. Sledil bo empirični del, kjer bomo najprej opisali podjetje ter njihov trenutni odnos do vsakega izmed vidikov trajnostnega razvoja, nato pa bomo predstavili še načine, s katerimi lahko trajnostni razvoj zasledujejo še boljše. Na koncu bo sledil še sklep, v katerem bomo povzeli vsebino in ugotovitve zaključne strokovne naloge.

1 TRAJNOST

Trajnost lahko opredelimo kot aktivnosti in procese, s katerimi se ljudje poskušajo izogniti prevelikemu izkoriščanju naravnih virov z namenom vzdrževanja ekološkega ravnovesja in kvalitete življenja celotne družbe (YouMatter, 2019).

1.1 Zgodovinski pregled trajnosti

Trajnost je v današnjem času vedno bolj prisotna tako v poslovnem svetu kot tudi v svetu kmetijstva in energetskih virov (The World Energy Foundation, 2014). Do kam pa segajo njeni začetki?

Koncept trajnosti je po svetu prisoten, že odkar so se ljudje začeli zavedati, da virov za preživetje ni na voljo neomejeno, zato jih je upravičeno začelo skrbeti za prihodnost le-teh. Že zgodnje kulture so morale razmišljati o tem, kaj bodo storile v težkih, kriznih časih, če bodo viri njihovega preživetja, torej živali in rastline, izginili (The World Energy Foundation, 2014).

V nadaljevanju je predstavljenih nekaj prelomnih let in dogodkov, ki so vplivali na razvoj trajnosti:

- 1713: prvi mejnik v zgodovini trajnosti predstavlja leto 1713, ko se je v Nemčiji pojavil izraz *nachhaltigkeit*, kar v prevodu pomeni trajnostno polje, v gozdarstvu pa pomeni, naj nikoli ne posekajo več dreves, kot jih je gozd sam sposoben obnoviti. Tekom časa se je pojem trajnosti razširil iz gozdov na vse biološke sisteme (The World Energy Foundation, 2014).
- 1937: tega leta se je uveljavil izraz *greenhouse effect* oziroma učinek tople grede (Corporate Citizenship, brez datuma), kjer gre za naraven pojav, ko posamezni plini zadržujejo toploto in s tem omogočajo višje povprečne temperature na Zemlji (Kolednik.wordpress, brez datuma). Lahko se zgodi, da se bo še pred letom 2050 povprečna temperatura dvignila iz 1,5 stopinje Celzija na 4,5 stopinje Celzija, kar bo lahko ponekod povzročilo tudi izgubo plodne zemlje in s tem stradanje več kot 100 milijonov ljudi (Jaklič, 2017, str.70).
- 1970: to je leto, ko so prvič praznovali Dan Zemlje (Corporate Citizenship, brez datuma). Še danes ga praznujemo vsako leto, in sicer 22. aprila, opominja pa nas na to, kako pomemben je trajnostno usmerjen razvoj in okolju prijazno delovanje (S.S., 2017).
- 1972: v okviru Stockholmske deklaracije je bilo ustanovljenih mnogo okoljevarstvenih uradov (Corporate Citizenship, brez datuma).
- 1987: uveljavil se je izraz trajnostni razvoj kot odgovor na obsežne okoljske in razvojne probleme. Definiran je kot razvoj, ki omogoča zadovoljevanje sedanjih potreb, ne da bi ogrozili zadovoljevanje potreb naslednjih generacij (Corporate Citizenship, brez datuma).

- 2001: johannesburška borza je postala prva na svetu, ki je od posameznih podjetij zahtevala poročilo o trajnosti v podjetju (Corporate Citizenship, brez datuma).
- 2014: Evropska unija je sprejela direktivo, s katero je od vseh svojih članic zahtevala poročila o okoljskih, družbenih in političnih zadevah (Corporate Citizenship, brez datuma).

1.2 Sedem R-jev trajnosti

Sedem R-jev trajnosti predstavlja enega izmed modelov, ki prikazujejo, kako je potrebno ravnati, da bo zagotovljena ohranitev našega planeta in tudi človeške vrste. Predstavlja načine, s katerimi se lahko zmanjša onesnaževanje okolja, ohrani naravne vire in zaščiti naše okolje (Aeromatico, 2018).

Najprej lahko omenimo besede *reduce*, *reuse* in *recycle*, ki poleg modela sedmih R-jev trajnosti predstavljajo tudi slogan recikliranja in sestavljajo model treh R-jev recikliranja (Eller, 2019). Pripomorejo predvsem k zmanjšanju odpadkov, poleg tega pa pomagajo ohranjati naravne ter energetske vire (Conserve Energy Future, brez datuma).

Prvi sestavni del modela predstavlja beseda *reduce* oziroma zmanjšaj, nanaša pa se na zmanjšanje proizvodnje in porabe. Za vsem tem stoji preprost koncept: če je manj odpadkov, je posledično tudi manj za reciklirati in ponovno uporabiti. Proces zmanjševanja se začne s pregledom stvari, ki jih uporabljamo, ter s kakšnim namenom jih uporabljamo. Premisliti je treba, če lahko določeno stvar uporabimo tudi za kakšen drug namen in se s tem izognemo nepotrebni nakupu, ki bi med drugim povzročil tudi dodaten odpadni material, ter ali je stvar sploh del nečesa, kar potrebujemo oziroma bomo potrebovali v življenju (Conserve Energy Future, brez datuma).

Drugi del predstavlja beseda *reuse* oziroma ponovno uporabi, kamor spada tudi načelo, da ne gledamo le na prvoten namen uporabe, ampak stvar uporabimo tudi za druge namene, ki so lahko povsem drugačni od prvotnega. Če se sami ne odločimo za ponovno uporabo, lahko stvar tudi podarimo v uporabo komu drugemu (Conserve Energy Future, brez datuma).

Tretji in zadnji sestavni del treh R-jev recikliranja pa predstavlja beseda *recycle* oziroma recikliraj. To pomeni, da bo reciklirana stvar spremenjena nazaj v surovino in pripravljena na ponovno uporabo pri izdelavi novih izdelkov (Conserve Energy Future, brez datuma). Pozorni moramo biti predvsem na ločevanje odpadkov doma, torej da ločeno odvržemo papir, plastiko, steklo in kovine (Eartheasy, brez datuma). Problem, ki se pri tem pojavlja, je, da so tudi za recikliranje potrebni industrijski obrati, kjer bodo odpadke sprejeli in jih spremenili v surovine, za kar pa je seveda potrebno financiranje (Conserve Energy Future, brez datuma).

Ostanejo nam torej še štiri R besede, ki sestavljajo model trajnosti. To so *rethink*, *refuse*, *repurpose* ter *rot*.

Krog trajnosti se začne z besedo *rethink* – premisli. Potrebno je dobro premisliti, ali neko stvar res potrebujemo, ali pa jo lahko, namesto da jo kupimo, ustvarimo kar doma (Aeromatico, 2018).

Sledi *refuse* oziroma zavrni ali odkloni. Pomeni preprosto to, da če neke stvari ne rabimo, je ne kupimo, kar pa zna včasih biti tudi problem, saj se ljudje velikokrat znajdemo v situacijah, ko nečesa ne moremo zavrniti oziroma bi bilo le-to nevljudno. Pomembno je torej predvsem to, da se naučimo reči ne, še posebej stvarjem, ki bodo prej ko slej končale na odlagališčih (The Sustainable Student, brez datuma).

Repurpose ali ponovno uporabi ima isti pomen kot beseda *reuse*, ki smo jo omenili že pri treh R-jih recikliranja. Gre torej za to, da stvar, ki je ne potrebujemo več, uporabimo za kakšen drug namen, ki se razlikuje od prvotnega namena (Aeromatico, 2018).

Model sedmih R-jev trajnosti se zaključí z besedo *rot* oziroma kompostiraj. Nanaša se na razkrajanje odpadkov v procesu, ki mu rečemo tudi kompostiranje. Rezultat kompostiranja organskih odpadkov je večinoma transformiranje odpadkov v bogato hranilno dopolnilo za zemljo, medtem ko bi po drugi strani isti odpadki, ki bi končali v vreči za smeti in na odlagališču, povzročili povečan učinek tople grede v obliki metana (Aeromatico, 2018).

Če torej zadnjim štirim R-jem dodamo še prej omenjene tri R-je recikliranja, dobimo vseh sedem R-jev trajnosti, prikazanih na sliki 1. Najprej je torej potrebno premisliti, ali neko stvar sploh potrebujemo (*rethink*), če je ne potrebujemo, jo zavrnemo (*refuse*), nato zmanjšamo našo porabo (*reduce*) tako, da ugotovimo, če stvari, ki jih že imamo, lahko uporabimo še za kaj drugega ali za kakšen drug namen (*repurpose* in *reuse*), naše odpadke doma ločujemo (*recycle*), organskim odpadkom pa zagotovimo razkrajanje v procesu kompostiranja (*rot*).

Slika 1: Sedem R-jev trajnosti

Vir: Aeromatico (2018).

1.3 Trajnost v logistiki in oskrbovalnih verigah

V današnjih časih so pričakovanja strank glede naročenih izdelkov vedno višja. Poleg tega, da izbrano blago želijo prejeti v najkrajšem možnem času, dajejo vedno večji poudarek tudi okolju prijaznem delovanju in dobaviteljevim vrednotam. Posledično so podjetja skoraj prisiljena delovati čim bolj okoljevarstveno, saj v nasprotnem primeru lahko izgubijo stranke in tvegajo izgubo ugleda, kar lahko izrazito negativno vpliva na njihovo poslovanje. Odgovor na zahteve strank predstavlja trajnostna logistika, katere rešitve omogočajo okolju prijazno delovanje in posledično zadovoljene potrebe svojih strank (Bringg Team, 2019).

V povezavi s trajnostno logistiko največkrat naletimo na izraz zelena logistika. Ta oblika logistike se je pojavila zaradi vse večjih podnebnih sprememb in zavedanja o okoljskih problemih. Poudarek je na okolju prijaznem delovanju logističnih aktivnosti, s čimer naj bi poskušali zmanjšati njihov vpliv na okolje – čim bolj okolju prijazne aktivnosti poskušajo izvajati z najnižjimi možnimi stroški (Eurosender, 2017). Ti so bili včasih izraženi izključno denarno, zdaj pa k stroškom lahko štejemo tudi eksterne stroške logistike, povezane s podnebnimi spremembami, onesnaževanjem zraka, odlaganjem odpadkov, hrupom in nesrečami (Ashcroft, 2019).

Eurosender (2017) navaja mnogo načinov, s katerimi lahko logistična podjetja zmanjšajo vpliv na okolje, in sicer so to:

- uporaba okolju prijazne embalaže za večkratno uporabo, s čimer podjetje lahko prihrani veliko denarja,
- bolj učinkovito pakiranje, da lahko v isto embalažo zapakirajo več izdelkov,
- transport le polno naloženega tovornjaka,
- prihranki pri gorivu in zmanjšanje izpustov emisij ogljikovega dioksida kot posledice izbire najboljše možne poti (optimizacija poti),
- izbira okolju prijaznega načina transporta, to je železniški ali cestni transport.

Od vseh vej logistike ima največji vpliv na okolje transport, saj povzroča največ izpustov toplogrednih plinov in močno povečuje ogljični odtis. Le-tega je mogoče zmanjšati, ne da bi s tem zmanjšali učinkovitost podjetja, s spodaj naštetimi načini (Dalin-Kaptzan, 2019):

- zmanjšanje izpustov z optimizacijo poti: vsak dodatno prevožen kilometer pomeni dodaten izpust emisij v ozračje, torej se s skrajšanjem dolžine poti zmanjšajo tudi emisije, zaradi česar so podjetja lahko oproščena plačila glob oziroma kazni za kršenje okoljskih predpisov (Robinson, brez datuma),
- zmanjšanje količine odpadnega materiala: skoraj vsako transportno sredstvo vsebuje veliko sestavnih delov, gorivo in kolesa, ki se čez čas obrabijo in jih je potrebno zamenjati (Robinson, brez datuma),

- uporaba transportnih sredstev z ničelnimi emisijami: vedno bolj se uveljavljajo predvsem brezpilotni letalniki, samostojni električni avtomobili in dostavni roboti, poleg tega pa se spodbuja uporaba električnih in navadnih koles (Dalin-Kaptzan, 2019),
- uporaba zaloge iz lokalnih trgovin: namesto, da mora izdelek prepotovati več 100 kilometrov, da prispe do stranke, ga podjetja v primeru, da imajo vpogled v zalogo, lahko pošljejo kar iz lokalne trgovine, ki je običajno od stranke oddaljena le nekaj kilometrov (Dalin-Kaptzan, 2019),
- upoštevanje vladnih predpisov in ciljev: njihov glavni cilj je zagotovitev zadostne količine virov za prihodnje generacije, zato je pomembno, da podjetja delujejo trajnostno, saj jih v nasprotnem primeru lahko doletijo kazni (Robinson, brez datuma).

Plastika trenutno predstavlja enega izmed večjih problemov na Zemlji, saj poleg tega, da uničuje oceane, vpliva tudi na zrak, ki ga dihamo. Trajnostna logistika ponuja rešitev, ki lahko vsaj nekoliko zmanjša vpliv embalaže na okolje, in sicer tako, da uporablja okolju prijazno embalažo, ki je razgradljiva in ponovno uporabna (Bringg Team, 2019). S tem lahko podjetja zmanjšajo količino embalaže in pri tem porabijo manj energije pri proizvodnji in transportu (Iblakley, 2010). Pomembnost tega kaže tudi dejstvo, da je ena izmed strategij Evropske unije do leta 2030 v vseh državah članicah uvesti uporabo le tiste embalaže, ki bo v celoti razgradljiva in ponovno uporabna, saj trenutno Evropejci na leto porabimo kar 25 milijonov ton plastike, od tega pa je razgradljivih le okoli 30 odstotkov. V nasprotnem primeru bo, kot pravi prvi podpredsednik Evropske komisije Frans Timmermans, do leta 2050 v oceanih več plastike kot rib (Gabbatiss, 2018).

V povezavi z uporabo okolju prijazne embalaže lahko omenimo tudi sedem R-jev trajnostnega pakiranja. Prvih pet je v veliki meri zelo podobnih že omenjenim R-jevom trajnosti, in sicer poudarjajo, da je potrebno odstraniti odvečno embalažo (*remove*), zmanjšati količino uporabljene embalaže pri posameznem pakiranju (*reduce*), jo ponovno uporabiti (*reuse*), uporabljati embalažo iz obnovljivih virov (*renewable resources*) in jo po koncu uporabe reciklirati (*recycle*) (Iblakley, 2010).

Zadnja dva R-ja se neposredno ne osredotočata na embalažo, ampak na to, kakšni morajo biti zgoraj naštetih R-jev, da bo podjetje od njih imelo čim večje ekonomske koristi, predvsem v smislu dobička (*revenue*), ter na neprestano izobraževanje o trajnosti in grajenje čim boljših odnosov s strankami in dobavitelji (*read*) (Iblakley, 2010).

Poleg trajnostne logistike zadnja leta na pomenu vedno bolj pridobiva tudi trajnostna oskrbovalna veriga, predvsem zaradi vedno bolj okoljevarstveno naravnanih ljudi, ki od podjetij pričakujejo sebi enako ravnanje (Lopez, 2017).

V preteklosti je oskrbovalna veriga le spremljala premikanje blaga, s pojavom digitalizacije pa so podjetja lahko zbrala podatke, kako posamezni člani v verigi izpolnjujejo poslovne in družbene odgovornosti. Posledično je prišlo do sodelovanja med različnimi partnerji v verigi, ki so skupaj razvijali in si prizadevali za bolj zeleno poslovanje ter odgovornejšo

porabo virov, poleg tega pa so poskušali dosegati tudi najboljše standarde glede varnega dela, poslovne etike in varstva okolja (Rouse, brez datuma). S pojavom odgovornega porabljanja virov so začeli opazovati, kako velik je pomen vzdrževanja dobrih dolgoročnih odnosov z dobavitelji – bolj so podjetja v vlogi stranke pomembna za dobavitelja, večja bo konkurenčna prednost teh podjetij, poleg tega pa jim dober odnos lahko omogoča hitre inovacije in pomaga zmanjšati tveganja (Harding, 2016).

Trajnostna oskrbovalna veriga (slika 2) torej temelji na predpostavki, da so družbeno odgovorne prakse in izdelki dobri ne samo za ljudi in planet, temveč tudi za dolgoročno dobičkonosnost, izboljšano poznavanje znamke in zmanjšanje vpliva na okolje (Rouse, brez datuma), podjetja pa jo vidijo kot strateško priložnost, ki jim lahko prinese konkurenčno prednost (Harding, 2016).

Slika 2: Trajnostna oskrbovalna veriga

Vir: Milton (2016).

2 TRAJNOSTNI RAZVOJ

»Trajnostni razvoj je strategija, ki ji uspe zadovoljiti sedanje generacije, ne da bi s tem okrnila zadovoljevanje prihodnjih generacij. Pogoj trajnostnega razvoja je upoštevanje fizičnih meja narave.« (Jaklič, 2017, str. 72).

2.1 Zgodovinski pregled trajnostnega razvoja

Začetki trajnostnega razvoja segajo v leto 1972, ko so v Stockholmu ustanovili prvi Program Združenih narodov za okolje, ki je bil namenjen spodbujanju mednarodnega trajnostnega ravnanja z okoljem (EKOGLOBAL, brez datuma). Poudarek Programa je bil na zelenem gospodarstvu, ki prinaša priložnost za večjo socialno pravičnost in blaginjo ljudi, hkrati pa zmanjšuje okoljska tveganja (Nevtron & Company, 2012).

Dvajset let kasneje, leta 1992, so v prestolnici Brazilije sprejeli načrt za uresničevanje trajnostnega razvoja, imenovan Agenda 21 (EKOGLOBAL, brez datuma). Decembra istega leta je bila ustanovljena tudi Komisija trajnostnega razvoja, ki je spremljala in nadzirala

implementacijo Agende na lokalni, nacionalni, regionalni ter mednarodni ravni (Division for Sustainable Development Goals, brez datuma).

Pomembno je tudi leto 2005, ko je v veljavo stopil Kjotski protokol (EKOGLOBAL, brez datuma), sprejet konec leta 1997 v Kyotu. Podpisan je bil s strani 141-ih držav, namenjen pa je bil zmanjšanju emisij toplogrednih plinov in zaustavitvi segrevanja ozračja (Kolednik.wordpress, brez datuma). Leta 2012 so v Dohi protokol nadgradili in se zavezali, da bodo do leta 2020 zmanjšali količino izpustov toplogrednih plinov za 20 odstotkov v primerjavi z letom 2013 (Pogačnik, 2015).

Leta 2015 je bil Pariz prizorišče pariške podnebne konference, kjer je 195 članic Združenih narodov sprejelo dva dokumenta, in sicer Odločitev ter Pariški sporazum. Slednji je bil pravno obvezujoč, njegova najpomembnejša točka pa je bila zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, predvsem z manjšo uporabo fosilnih goriv. Zmanjšanje onesnaževanja sta obljubili tudi ZDA (Združene države Amerike) in Kitajska (čeprav Kjotskega protokola nista podpisali (EKOGLOBAL, brez datuma)), vendar so ZDA leta 2017 pod vodstvom Donalda Trumpa iz Pariškega sporazuma odstopile, saj naj bi ta uničeval ameriško gospodarstvo (Gerden, Krišelj, Štular & Žitnik, 2017).

2.2 Vidiki trajnostnega razvoja

Leta 1987 je Svetovna komisija za okolje in razvoj objavila dokument z imenom Naša skupna prihodnost, kjer so bili poleg definicije trajnostnega razvoja opredeljeni tudi trije vidiki, ki trajnostni razvoj sestavljajo, in sicer okoljevarstveni, ekonomski in družbeni vidik (slika 3) (Sustainable development 2015, brez datuma). Med njimi naj bi se vzpostavilo ravnotežje (Ekvilib Inštitut, brez datuma), in sicer s strategijami, ki bi omogočale ekonomski in družbeni napredek, hkrati pa ne bi povzročale onesnaževanja in degradacije okolja (Sustainable development 2015, brez datuma).

Slika 3: Vidiki trajnostnega razvoja

Vir: Sloga (2018).

2.2.1 Ekonomski vidik trajnostnega razvoja

Ekonomski vidik trajnostnega razvoja se nanaša na sprejemanje odločitev, ki so karseda finančno ugodne in pravične ter upoštevajo preostala dva vidika trajnostnega razvoja (Wanamaker, 2018). Obravnavamo ga lahko na dveh ravneh, in sicer na ravni podjetja oziroma poslovanja ter na ravni celotnega gospodarstva. V prvem primeru se nanaša na odgovorno porabo virov z namenom dolgotrajne rasti in dobička, brez da bi pri tem škodovali okolici – za doseg tega cilja se je treba zavedati, da je vsako podjetje del gospodarstva, na katerega bo s svojim delovanjem vplivalo, zato je pomemben njihov odnos do okolja in družbe. Na ravni celotnega gospodarstva pa o ekonomskem vidiku trajnostnega razvoja lahko govorimo, ko je bruto domači proizvod na osebo dovolj visok, da si večina lahko privošči normalno življenje (Kinsey, 2019) – to pomeni, da pod pragom revščine živi 5 odstotkov državljanov ali manj (Thwink.org, brez datuma).

Po Kinseyu (2019) skladnost, upravljanje in krizni management kot del ekonomskega vidika prepletajo le-tega z družbenim in okoljevarstvenim vidikom, s tem pa lahko pozitivno vplivajo na poslovanje:

- skladnost se nanaša na upoštevanje zakonov, povezanih predvsem z oglaševanjem, skrbjo za stranke, delom in okoljskimi praksami. Skladnost in upoštevanje zakonov vplivata tudi na dober ugled in notranjo učinkovitost podjetja, poleg tega pa se jim pomagata izogniti nekaterim pravnim težavam;
- upravljanje postane del ekonomskega trajnostnega razvoja takrat, ko so v odločitvenih procesih prisotne pozitivne vrednote podjetja, posledično pa je poslovanje bolj etično in učinkovito;
- če hoče podjetje vzdrževati ekonomsko trajnost, potrebuje dober krizni management, ki mora napovedati tveganje na šestih področjih, in sicer na področju financ, strategij, zunanjih pogojev, ugleda, usklajenosti in procesov.

Ekonomski trajnostni razvoj lahko z različnimi ukrepi spodbuja tudi država sama. Kot primere lahko navedemo subvencije ali začasno prekinitve plačevanja davkov v primeru zelenega razvoja podjetja, veliko finančno pomoč univerzam, raziskavam in razvoju ter drugim izobraževalnim programom, poleg tega pa je pomembno tudi zmanjšanje birokracije in nepotrebnega zapravljanja denarja (Wanamaker, 2018).

2.2.2 Družbeni vidik trajnostnega razvoja

Bistvo družbenega vidika trajnostnega razvoja je v delovanju in sprejemanju odločitev, ki bodo prihodnjim generacijam omogočile enako ali še boljše kakovost življenja, kot jo imajo generacije danes – njegov cilj je torej delovati v dobro celotne družbe, tako prihodnje kot sedanje (Wanamaker, 2018).

Kazalce družbenega vidika lahko razdelimo v štiri skupine, in sicer so to raznolikost, enakopravnost, družbena sredstva in oskrba (S., 2016).

Raznolikost kot del družbenega vidika trajnostnega razvoja se nanaša predvsem na raznolikost družbe, kulturne izobraženosti, integracije in interakcije, z enakopravnostjo pa je mišljena predvsem enakopravna možnost izobrazbe, zaposlitve, volilnih in delovnih pravic ter prihodka za vse ljudi. V skupino družbenih sredstev spadajo predvsem kazalci solidarnosti, pravice, vlade, demokracije in dobrobit celotne družbe, zadnja skupina oskrbe pa se nanaša na osnovne življenjske potrebe, kot so streha nad glavo, zdravje, hrana in oblačila, osebna svoboda in varnost (S., 2016).

V podjetjih lahko pomanjkanje družbenega trajnostnega razvoja ovira poslovanje in rast, zato je pomembno, da prepoznajo tako pozitivne kot negativne posledice njihovega delovanja, saj bodisi posredno bodisi neposredno vplivajo na svoje zaposlene, stranke in druge udeležence v verigi vrednosti (United Nations Global Compact, brez datuma). Problemi, ki se v povezavi s družbenim vidikom pojavijo v podjetju, so največkrat povezani s človekovimi pravicami, delovnimi pogoji, zdravjem in varnostjo, razmerjem med delom in družino ter opolnomočenjem. Če na primer podjetje deluje v slabih delovnih pogojih in se zgodi nesreča, ki skupaj s slabimi delovnimi pogoji doseže širšo okolico in medije, lahko to močno oslabi poslovanje podjetja, še posebej, ker so stranke vedno bolj seznanjene in vedno bolj upoštevajo odnos podjetja do družbe in okolja (ADEC Innovations, brez datuma).

Bolj če je torej podjetje naravnano k družbenemu trajnostnemu razvoju, večja je verjetnost, da bo obdržalo stranke in privabilo tudi nove. Poleg tega mu lahko poudarjanje družbenega vidika trajnostnega razvoja omogoči vstop na nove trge, privabi nove partnerje in pomaga pri inovativnosti (United Nations Global Compact, brez datuma).

2.2.3 Okoljevarstveni vidik trajnostnega razvoja

Okolje ima samo po sebi ogromno zmožnost obnavljanja in ohranjanja, vse dokler vmes ne poseže človek in s porabljanjem okoljskih naravnih virov poruši naravno ravnovesje (Gillaspay, brez datuma). Tukaj pride na vrsto koncept okoljevarstvenega vidika trajnostnega razvoja, ki temelji na zaščiti in ohranitvi naravnih virov našega planeta, da bodo na voljo še prihodnjim generacijam (S. Davies, 2019). Poudarek je na razvoju alternativnih virov energije (Conserve Energy Future, brez datuma), varčevanju z vodo, inovativni in trajnostni arhitekturi ter spodbujanju trajnostnega načina prevoza (Acciona, brez datuma), hkrati pa na zmanjšanju onesnaževanja in drugih načinov škodovanja okolju (Conserve Energy Future, brez datuma).

V poslovnem svetu je okoljevarstveni vidik povezan z uravnavanjem ekonomske rasti z okoljem, in sicer se nanaša predvsem na preprečevanje izpustov nevarnih kemikalij v okolje in med ljudi ter na ostale dejavnosti, ki uničujejo vodo in zrak, ki ga dihamo. Prav onesnaževanje zraka po besedah Svetovne zdravstvene organizacije predstavlja največjo

okoljsko nevarnost za zdravje, slab zrak v zaprtih prostorih pa poleg tega povzroča tudi nižjo produktivnost (S. Davies, 2019).

Okoljevarstveni trajnostni razvoj je za podjetje dober iz več vidikov. Stranke danes vedno več dajo na odnos podjetja do okolja, kar se kaže tudi v stopnji zaupanja: kar 92 odstotkov strank preferira podjetja, ki delujejo družbi in okolju prijazno. Omenimo lahko predvsem generacijo tako imenovanih milenijcev – tistih, rojenih med letom 1980 in letom 2000. Ti so veliko bolj trajnostno naravnane stranke v primerjavi s prejšnjimi generacijami – kar 73 odstotkov je za izdelek pripravljeno plačati višjo ceno, če ga je proizvedlo okolju prijazno, trajnostno naravnano podjetje (Jones, 2018). Poleg strank trajnostno ravnanje vedno bolj privlači tudi velike investitorje – v zadnjih nekaj letih se je število trajnostnih investicijskih skladov povečalo za skoraj 50 odstotkov. Okolju prijazno delovanje v podjetju pripomore tudi k večji učinkovitosti in dobičkonosnosti v primerjavi s podjetjem, ki ne deluje trajnostno (S. Davies, 2019). Poleg tega s takim delovanjem lahko tudi zmanjšajo svoj ogljični odtis in porabo naravnih virov (Boston College Center for Corporate Citizenship, brez datuma).

2.3 Cilji trajnostnega razvoja

Z Agendo za trajnostni razvoj, ki so jo leta 2015 podpisale vse članice Združenih narodov, je bilo določenih 17 ciljev trajnostnega razvoja do leta 2030, navedenih v tabeli 1:

Tabela 1: Cilji trajnostnega razvoja

<ul style="list-style-type: none"> • Nič revščine • Nič lakote • Dobro zdravje in počutje • Kvalitetna izobrazba • Enakopravnost med spoloma • Čista voda in sanitarije • Dostopna in čista energija • Dostojno delo in ekonomska rast • Razvoj industrije, inovacij in infrastrukture 	<ul style="list-style-type: none"> • Trajnostno naravnana mesta in skupnosti • Odgovorna poraba in proizvodnja virov • Zavzemanje za manjše podnebne spremembe • Izboljšanje življenja pod vodo • Izboljšanje zemeljskega življenja • Mir, pravičnost in močne institucije • Sodelovanje s svojimi partnerji • Zmanjšanje neenakosti
---	--

Vir: Division for Sustainable Development Goals (brez datuma).

Če jih zaokrožimo v neko celoto, lahko rečemo, da temeljijo na prepričanju, da mora konec revščine in drugih pomanjkanj sovpadati s strategijami, ki se nanašajo na izboljšanje izobrazbe in zdravja, vzpodbujanje ekonomske rasti ter zmanjšanje neenakosti, hkrati pa se morajo spopasti s podnebnimi spremembami in ohranjati naše gozdove ter oceane (Division for Sustainable Development Goals, brez datuma).

3 OPIS PODJETJA

»Ko pomisliš na merjenje, pomisliš na LOTRIČ Metrology.« (LOTRIČ Metrology, brez datuma). Tako se glasi vizija skupine LOTRIČ Metrology, katere matično podjetje predstavlja podjetje LOTRIČ Meroslovje d. o. o., ki deluje v Selcih. Gre za družinsko podjetje, ki je bilo s strani generalnega direktorja Marka Lotriča, ki je samostojno pot začel kot obrtnik na področju kalibracij tehtnic, pipet in uteži, ustanovljeno leta 1991 (LOTRIČ Metrology, brez datuma).

Poleg matičnega podjetja v Sloveniji delujejo še 4 hčerinska podjetja: LOTRIČ Certificiranje in Iskra LOTRIČ poslujeta v Kranju, PSM merilni sistemi v Ljubljani ter Mikro Medica v Puconcih. Poleg že naštetih imajo hčerinska podjetja še v Avstriji, Nemčiji, Srbiji, Makedoniji, Bosni in Hercegovini ter na Hrvaškem (LOTRIČ Metrology, brez datuma). Imajo skoraj 12 tisoč strank iz 29-ih držav, katerim pokrijejo 95 odstotkov meroslovnih potreb (LOTRIČ Metrology, 2016, str. 6 & 7).

Njihov asortiman storitev obsega kalibracije, preskušanja in ugotavljanje skladnosti.

Kalibracije lahko izvajajo na lokaciji stranke ali pa v enem od akreditiranih laboratorijev podjetja. Opravljajo kalibracije na področju mase in tlaka, volumna in gostote, pH metrije in analizatorjev plinov, pretoka in hitrosti plinov ter tekočin, elektrike in fotometrije, časa in frekvence, akustike in vibracij, temperature in relativne vlage, sile in momenta sile, kota in nagiba, trdote, hrapavosti ter žilavosti, pospeška in masnega uravnoveženja in dolžine ter oblike. Po vsaki kalibraciji stranka prejme tudi Certifikat o kalibraciji (v nadaljevanju Certifikat) (priloga 1) kot potrdilo o kakovosti, ki med drugim vsebuje identifikacijske številke posameznega vzorca, izjavo o skladnosti in pregled nad ustreznostjo ter rezultati vzorca. Stranka si lahko izbere tudi jezik, v katerem želi Certifikat prejeti. Njegove glavne prednosti so sledljivost, Certifikat ekspres (stranke ga prejmejo v najkrajšem času → 82 odstotkov vseh Certifikatov prejmejo v enem delovnem dnevu po opravljeni storitvi), e-certifikat (omogoča hranjenje kopije za vsaj 10 let) in dosegljivost kadarkoli in kjerkoli (24/7) s pomočjo spletne aplikacije MeOL (Merila On Line), ki omogoča stalno pregledovanje podatkov (LOTRIČ Metrology, 2016, str. 11 & 13).

Preskušanja proizvodov in materialov potekajo skladno z mednarodnimi standardi, tako na surovinah, materialih, izdelkih in polizdelkih kot tudi na odpadkih in stranskih izdelkih. Na voljo je veliko različnih preskušanj, med drugim lahko omenimo mehanska preskušnja na področju trdote, trdnosti in sile, termična preskušanja na področju temperature, kemijska preskušanja na področju odpadnih in tehnoloških vod ter preskušanja na področju temperature, tlaka in relativne vlage – zadnja spadajo med okoljske parametre (LOTRIČ Metrology, 2016, str. 15).

Ugotavljanje skladnosti se nanaša na zakonska merila, požarno varnost, varnost in zdravje pri delu, opremo pod tlakom in tehnične specifikacije proizvajalca. Storitve obsegajo

zakonske overitve meril, kontrole sterilizatorjev in opreme pod tlakom, standardne preglede delovanja laboratorijske in farmacevtske opreme, določitve in meritve ogljičnega odtisa ter usposabljanje, nadzor in oceno tveganja požarne varnosti in varnosti pri delu (LOTRIČ Metrology, 2016, str. 17).

Poleg zgoraj omenjenih storitev so v podjetju razvili tudi izdelka, in sicer Trames ter Exactum. Pri prvem gre za merilnik dolžine, ki omogoča ugotavljanje skladnosti izdelkov podjetja s specifikacijami. Prednosti Tramesa so predvsem enostavnost uporabe, mobilnost sistema, hitra nadgradnja v primeru merjenja drugačnih vzorcev, enostavnost izvoza meritev v računalniški program Excel in uporaba v sistemu Windows. Po drugi strani pa Exactum predstavlja sistem, ki nadzira razne parametre, na primer temperaturo, vlago, tlak, osvetljenost in koncentracije ogljikovega dioksida, prav tako pa proizvodom pomaga dosegati tudi standarde in predpise. Med prednosti se štejejo predvsem neprestane oziroma kontinuirane meritve, avtomatizacija alarmov, avtomatičen izpis poročil, nižji stroški ter prihranek časa in mobilnost aplikacije (LOTRIČ Metrology, 2016, str. 25 & 27).

V skoraj tridesetih letih poslovanja so prejeli že mnogo nagrad. Leta 2012 so postali prejemniki tako Bronaste Gazele kot tudi Priznanja Republike Slovenije za poslovno odličnost. Slednjega so prejeli tudi leto kasneje (LOTRIČ Metrology, brez datuma) in marca letos za leto 2019. (Vinkovič, 2020). Omeniti je vredno tudi nagrado Zlata nit iz leta 2012 in leta 2016, ki jo prejme naj zaposlovalec v kategoriji malih podjetij (LOTRIČ Metrology, brez datuma).

4 TRENUTNO STANJE V PODJETJU

V podjetju LOTRIČ Meroslovje d. o. o. se zavedajo pomembnosti vsakega izmed treh vidikov trajnostnega razvoja, tako okoljevarstvenega kot tudi ekonomskega in družbenega. V nadaljevanju bomo opisali, kako trenutno zasledujejo vsakega izmed njih.

4.1 Ekonomski vidik trajnostnega razvoja

Poslujejo skladno z zakonodajo ter dvema standardoma, in sicer SIST EN ISO/IEC 17020 (standard kakovosti za kontrolne organe) in SIST EN ISO/IEC 17025 (standard splošnih zahtev za usposobljenost laboratorijev) ter skladno z modelom odličnosti EFQM (European Foundation for Quality Management (Slovenska Kakovost, brez datuma)) (LOTRIČ Metrology, brez datuma). Pridobljeno imajo tudi Odločbo o imenovanju za izvajanje zakonskih overitev na različnih področjih meril. Izdelki in storitve, ki jih strankam ponujajo, so trajnostno naravnane, kot potrdilo o kakovosti in izvedenih meritvah pa zraven prejmejo tudi Certifikat (U. Habjan, osebna komunikacija, 6. maj 2020).

Zadovoljstvo strank je za podjetje izjemnega pomena, zato poskušajo njihove želje čim bolj upoštevati in se jim prilagoditi. Zelo si prizadevajo za to, da od svojih odjemalcev dobijo

povratno informacijo o njihovi uporabniški izkušnji. S tem namenom vsako leto preko spletne pošte izvedejo anonimno anketo, število odgovorov s strani odjemalcev pa je skozi leta vedno višje. K temu je pripomoglo tudi spodbujanje k izpolnitvi ankete s strani zaposlenih, in sicer s pomočjo telefonskih klicev (U. Habjan, osebna komunikacija, 6. maj 2020). V okviru te ankete je analiziranih 6 vidikov: celovitost ponudbe, odzivni čas storitev, upoštevanje posebnih zahtev stranke, strokovnost in delo laborantov, komunikacija in odnos prodajnikov ter prejem Certifikata znotraj željenega časovnega roka. Največjo rast navzgor po številu prejetih odgovorov so zabeležili leta 2019, ko so prejeli skoraj 400 odgovorov več v primerjavi z letom 2018 (Lotrič in drugi, 2019, str. 29 & 31), razlog povečanja smo navedli že zgoraj.

Svojim hčerinskim podjetjem s sedežem izven meja Slovenije (Srbija, Avstrija ...) zagotavljajo prevod promocijskega gradiva v njihov jezik. Pomemben del predstavlja tudi CGP (celotna grafična podoba): oblačila, svinčniki, brošure in ostale stvari so vedno v kombinaciji treh barv, in sicer črne, rdeče ter bele, pri pisavi vedno uporabljajo enak font, vedno je enak tudi način komuniciranja (T. Šinkovec Fejfar, osebna komunikacija, 6. maj 2020).

Omenimo lahko tudi vsakodnevno spremljanje reklamacij s strani odjemalcev, ki jih vpisujejo v tabelo. Odgovorna oseba je dolžna odjemalca, ki mora realizacijo reklamacije prejeti v najkrajšem možnem času, kontaktirati najmanj v enem dnevu. Število prejetih reklamacij se sicer z leti povečuje kot posledica večjega števila meroslovnih pregledov, vendar le za 0,14 odstotka v primerjavi s skupnim številom pregledov (Lotrič in drugi, 2019, str. 29).

Kot zadnji del ekonomskega vidika lahko omenimo še trikrat mesečno poročanje na jutranji kavi, in sicer o treh stvareh:

1. Finančni plan: postavijo ga na začetku leta, in sicer glede na dosežke iz preteklega leta, povečanje obsega storitev in predvideno povečanje števila zaposlenih. Spremljajo ga na mesečni ravni v treh obdobjih: od 1. do 11., od 1. do 21. in od 1. do 31. dneva v mesecu.
2. Poročilo marketinga in prodaje: pregledajo, koliko ponudb so v zgoraj omenjenih obdobjih izdali, koliko ponudb je bilo potrjenih, katere marketinške aktivnosti so izvajali in katerih dogodkov so se udeležili.
3. Poročanje tehničnega in razvojnega direktorja: tehnični direktor predstavi število izvedenih postopkov, razvojni direktor pa pove, v kakšni fazi so razvojni projekti in kakšne so razvojne usmeritve za prihodnost – tudi ta del se nanaša na ista obdobja, kot prva dva dela.

Na podlagi obravnavanih podatkov imajo potem možnost spremljanja realiziranih projektov in njihovega primerjanja z zastavljenim ciljem. To jim omogoča, da se glede na dosežene rezultate lahko hitro odzovejo na morebitne spremembe (U. Habjan, osebna komunikacija, 8. maj 2020).

4.2 Družbeni vidik trajnostnega razvoja

Družbeni vidik trajnostnega razvoja, povezan z zaposlenimi, je v podjetju na zelo visokem nivoju. Vsi so dobro seznanjeni z zdravjem in varnostjo na delovnem mestu, omogočajo pa jim tudi usposabljanje in izobraževanje za delo na višini in delo z viličarjem. Redno jih pošiljajo tudi na zdravniške preglede. Za zaposlene v laboratoriju je zagotovljena zaščitna halja in zaščitna obutev, objavljen pa je tudi seznam kemikalij, ki jih uporabljajo, z namenom seznanitve z njihovimi lastnostmi in ukrepi v primeru nezgode. Tudi za zaposlene, ki delajo na terenu, so zagotovljena zaščitna oblačila in oprema (T. Šinkovec Fejfar, osebna komunikacija, 4. maj 2020).

Zelo pomembno jim je zadovoljstvo zaposlenih, njihova pripadnost podjetju in dobri medosebni odnosi. Ob začetku delovnika se vsako jutro vsi skupaj zberejo na kavi, za malico imajo vedno zagotovljen tudi topel obrok, prav tako pa nikoli ne pozabijo na rojstni dan nobenega izmed zaposlenih. V času zimskih praznikov jih obišče in obdari Miklavž, organizirano pa imajo tudi novoletno večerjo. Veliko dajo tudi na zdrav življenjski slog, zato imajo zaposleni vedno dostop do kvalitetne pitne vode in svežega sadja, večinoma jabolk. Vsak četrtek po končanem delavniku je v podjetju organizirana tudi aerobna vadba (T. Šinkovec Fejfar, osebna komunikacija, 4. maj 2020).

Velik pomen dajejo tudi lokalni skupnosti, predvsem raznim športnim, gasilskim in čebelarским društvom ter posameznikom, katerim prispevajo donacije in sponzorstva. Pozornost namenjajo tudi mladim, predvsem z namenom širjenja meroslovja in seznanitve z njim. Organiziranih imajo kar nekaj projektov: Mladi meroslovec za otroke v vrtcu, Podjetniški krožek za osnovne šole ter 3-urna predavanja za fakultete in srednje šole (Lotrič in drugi, 2019, str. 37). Za tiste najmlajše (od 6. do 12. leta) od leta 2015 v maju ter juniju organizirajo tudi Sredine prijetne popoldneve – brezplačne in poučne delavnice za otroke (LOTRIČ Metrology, brez datuma).

4.3 Okoljevarstveni vidik trajnostnega razvoja

S tem vidikom so povezani predvsem v oddelku logistike. Pri poslovanju oziroma pošiljanju ustreznih izdelkov nazaj do strank uporabljajo svoje kartonaste škatle in papirnate vrečke, oboje v manjši in večji velikosti. Stranke jim najprej svoje izdelke pošljejo po pošti v kartonastih škatlah, ki jih nato v podjetju odvržejo, razen če prejmejo izdelek večjih dimenzij, ki ne ustreza velikosti njihovih škatel. V tem primeru shranijo strankino škatlo, v kateri ji nato izdelek pošljejo nazaj. Preden ga zapakirajo, ga obložijo še z zračno folijo, da bi preprečili morebitno poškodbo na poti do stranke. Poleg izdelka zraven pošljejo tudi Certifikat, in sicer večini strank še vedno v papirni obliki, letno pa to znese skoraj 70 tisoč Certifikatov. Tudi ostale oblike dokumentacije, na primer naročilnica in dobavnica, so v papirni obliki. Odpadno embalažo (karton in plastiko) ločujejo, prav tako tudi biološke odpadke, medtem ko odvečne papirje razrežejo in jih odvržejo med ostale odpadke. Cilj v

nadaljnem obdobju je uvedba brezpapirnega poslovanja znotraj podjetja in v poslovanju s strankami (T. Šinkovec Fejfar, osebna komunikacija, 4. maj 2020).

Leta 2019 so v oddelku logistike zabeležili skupaj 960 kilogramov odpadne embalaže, in sicer 727 kilogramov kartona v obliki kartonastih škatel, 134 kilogramov papirnatih vrečk, ostalih 99 kilogramov pa je bilo v obliki plastičnih odpadkov – lepilnega traku in zračne folije (T. Šinkovec Fejfar, osebna komunikacija, 6. maj 2020).

Od leta 2013 do leta 2018 se je sicer skupna količina vseh odpadkov v podjetju nekoliko zmanjšala: iz 6000 kilogramov v letu 2013 na slabih 5900 kilogramov v letu 2018. Kar je tukaj bolj pomembno, je, da so se v tem istem obdobju veliko bolj zmanjšali odpadki na zaposlenega, in sicer iz 5100 kilogramov na zaposlenega v letu 2013 na 3100 kilogramov na zaposlenega v letu 2018. To v podjetju pripisujejo predvsem vedno večji uporabi elektronskega poslovanja, ustreznemu recikliranju ter ozaveščanju zaposlenih o tem, kako pomembna je uporaba embalaže (Lotrič in drugi, 2019, str. 37 & 39).

Pri uporabi službenih vozil se trudijo doseči čim večji izkoristek in čim manj odvečno prevoženih kilometrov ter porabljenega goriva – ključna je torej optimizacija logističnih poti, ki se v podjetju začne že v fazi planiranja, in sicer s pomočjo lastnega programa QTree. Ko je torej treba storitev izvesti na naslovu stranke, najprej preverijo, če je kdo od zaposlenih že v bližini in bi mogoče lahko to delo opravil, namesto da bi tja poslali nekoga iz podjetja. Program QTree jim izračuna najkrajšo pot od ene stranke do druge, s tem pa prihranijo tako pri porabi goriva kot tudi pri količini izpustov v okolje – rečemo lahko, da zmanjšujejo ogljični odtis (T. Šinkovec Fejfar, osebna komunikacija, 6. maj 2020): zaradi manjšega števila prevoženih kilometrov so uspeli zmanjšati obremenitev okolja za 14 odstotkov (Lotrič in drugi, 2019, str. 37).

Z željo čim manjšega onesnaževanja okolja in zaradi prisotnosti reke, ki teče povsem zraven podjetja, so si zagotovili tudi svojo čistilno napravo z namenom filtriranja komunalnih odpadkov (LOTRIČ Metrology, brez datuma).

5 POVEČANJE TRAJNOSTNEGA RAZVOJA

Čeprav v podjetju zelo dobro zasledujejo vse tri vidike trajnostnega razvoja, smo tekom pisanja zaključne strokovne naloge ugotovili, da največ rezerv za še boljše uresničevanje trajnostnega razvoja obstaja pri okoljevarstvenem vidiku, in sicer predvsem v zmanjšanju količine papirnatih Certifikatov ter manjši porabi kartona oziroma kartonastih škatel. S tem namenom smo se v podjetju pozanimali, kaj bi lahko storili v povezavi s škatlami, na temo papirnatih Certifikatov pa smo opravili anketo s tistimi strankami podjetja, ki Certifikate še vedno prejema le v papirni obliki.

5.1 Zamenjava kartonastih škatel s trajnostnimi

Že ko smo zgoraj opisovali okoljevarstveni vidik trajnostnega razvoja v podjetju, smo lahko opazili, da je količina porabljenih kartonastih škatel res velika, saj večino škatel, v katerih jim zjutraj v podjetje pripeljejo izdelke, odvržejo, za pošiljanje nazaj do strank pa uporabljajo svoje. Kot smo že omenili, je bilo samo v letu 2019 porabljenih kar 727 kilogramov kartona, kar je mnogo več v primerjavi z ostalimi odpadki v logistiki. Prav zaradi tega menimo, da je to eden izmed vidikov, ki ga podjetje lahko še izboljša in deluje bolj okolju prijazno.

Rešitev v povezavi s kartonastimi škatlami v podjetju LOTRIČ Meroslovje d. o. o. predstavljajo tako imenovane trajnostne škatle, in sicer bodo v prihodnosti z namenom zmanjšanja količine kartonastih škatel postopoma začeli poslovati s plastičnimi, trajnostnimi škatlami. Te bodo namenjene večjim rednim strankam za večkratno uporabo: stranke bodo v teh škatlah pošiljale izdelke podjetju, nato pa jim jih bodo z istimi škatlami, kot so izdelek prejeli, poslali nazaj. Poleg tega bodo obložene s peno, ki bo prav tako namenjena večkratni uporabi, količina uporabljene zračne folije za zavarovanje izdelka pred poškodbami pa bo tako veliko manjša, kot je bila pri kartonastih škatlah. Na ta način se bo poraba kartona zmanjšala, manj bo odpadne embalaže, poslovali pa bodo še bolj okolju prijazno (T. Šinkovec Fejfar, osebna komunikacija, 18. maj 2020).

5.2 Anketa o Certifikatih

Drugi vidik, ki v podjetju lahko pripomore k boljšemu zasledovanju okoljevarstvenega vidika in s tem tudi trajnostnega razvoja, je zmanjšanje količine papirnatih Certifikatov. Kot smo že omenili, na letni ravni strankam pošljejo skoraj 70 tisoč Certifikatov v papirni obliki. Da bi izvedeli, kakšne so možnosti za zmanjšanje količine, smo opravili anketo. Ta je zajemala samo tiste stranke, ki jih trenutno prejemajo le v papirni obliki. Cilj ankete je bil ugotoviti, zakaj pravzaprav uporabljajo papirnate Certifikate ter če bi bile mogoče pripravljene razmisliti o zamenjavi in prehodu iz papirne oblike na elektronsko. V vzorec smo zajeli 19 strank, v nadaljevanju pa bomo predstavili rezultate ankete (priloga 2).

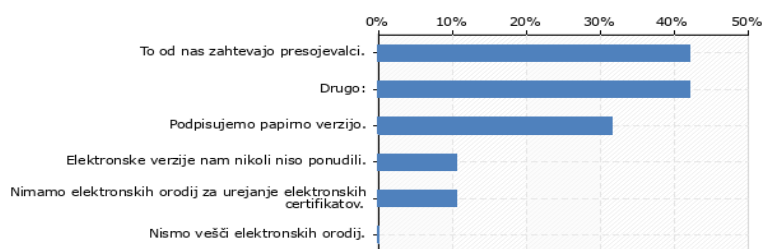
Vse anketirane stranke v svoje poslovanje tako ali drugače vpletajo tudi trajnostni vidik: 53 odstotkov se pri svojem delovanju aktivno ukvarja s trajnostnim poslovanjem, preostalih 47 odstotkov pa se z njim ukvarja v manjši meri. Nobena izmed anketiranih strank torej ne izključuje trajnostnega vidika iz svojega poslovanja (priloga 2).

Več kot polovica anketiranih strank letno prejme več kot 100 papirnatih Certifikatov (53 odstotkov), sledijo jim stranke, ki letno prejmejo med 11 in 50 Certifikatov (32 odstotkov) in stranke, ki jih prejmejo med 51 in 100 na leto (11 odstotkov). Preostale stranke letno prejmejo manj kot 10 Certifikatov (priloga 2).

Pri vprašanju, zakaj uporabljajo papirnate Certifikate (slika 4), kjer so lahko navedle več razlogov, je največ strank kot razlog navedlo dejstvo, da papirno obliko od njih zahtevajo

presojevalci (42 odstotkov) ter podpisovanje papirne verzije (32 odstotkov). 11 odstotkov je navedlo, da jim elektronske verzije podjetje nikoli še ni ponudilo, drugih 11 odstotkov pa, da nimajo elektronskih orodij za urejanje elektronskih certifikatov. Preostalih 42 odstotkov je navedlo druge razloge, kot so na primer navada zaposlenih, arhiviranje dokumentov, problem digitalnega prenosa potrdil med podjetji in hramba teh zapisov ter da uporabljajo elektronske certifikate tam, kjer jim to omogočajo izdajatelji certifikatov. Pri nekaterih problem predstavlja tudi to, da njihov interni elektronski sistem ne priznava elektronskega podpisa, ki je izveden izven njihovega podjetja, vendar so poudarili, da to že urejajo (priloga 2).

Slika 4: Razlogi za uporabo papirnatih Certifikatov

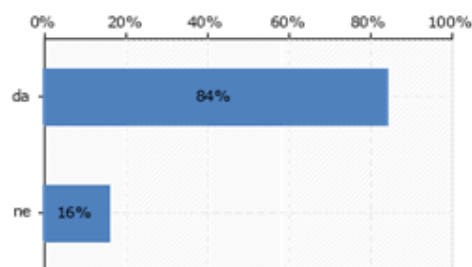

Vir: Priloga 2.

47 odstotkov anketiranih strank je že velikokrat razmišljalo, da bi papirnate Certifikate podjetja LOTRIČ Meroslovje d. o. o. zamenjalo z elektronskimi, 42 odstotkov je o tem razmišljalo občasno, medtem ko preostalih 11 odstotkov še ni razmišljalo o uporabi elektronskih Certifikatov, in sicer zaradi poslovnih razlogov kot so podpisovanje papirne verzije in zahtev presojevalcev ter ker imajo v papirni obliki tudi vso ostalo dokumentacijo (priloga 2).

Kar 84 odstotkov strank je pripravljeno preiti na elektronsko verzijo Certifikatov (slika 5), v katere bi bili pripravljene investirati manj kot v papirnate (32 odstotkov strank) oziroma enako kot v papirnate Certifikate (53 odstotkov strank). Poleg tega bi 89. odstotkom anketiranih strank pri svojem poslovanju prav prišla aplikacija MeOL, ki jim omogoča tudi hranjenje elektronske verzije certifikatov (priloga 2).

Slika 5: Odstotek strank, pripravljenih zamenjati papirnate Certifikate z elektronskimi

Vir: Priloga 2.

Glede na zelo visok delež strank, ki bi bile pripravljene preiti na elektronsko verzijo Certifikatov, obstaja torej velik potencial, da podjetje na ta način zmanjša količino papirnatih Certifikatov in v poslovanje v vedno večji meri uvaja elektronsko obliko ter s tem v večji meri zasleduje okoljevarstveni vidik trajnostnega razvoja.

SKLEP

Tekom zaključne strokovne naloge smo se v teoretičnem delu najprej spoznali s konceptom trajnosti in ga na kratko opredelili kot aktivnosti, katerih cilj je vzdrževanje ekološkega ravnovesja, in sicer z omejevanjem izkoriščanja naravnih virov. Sledil je zgodovinski pregled trajnosti, kjer smo predstavili nekaj ključnih letnic, ki so vplivale na njen razvoj skozi čas. Nato smo predstavili model sedmih R-jev trajnosti, ki predstavlja načine, s katerimi lahko zmanjšamo onesnaževanje okolja in ohranimo naravne vire. Trajnost smo povezali še z oskrbovalnimi verigami in logistiko, kjer smo spoznali pojem zelena logistika, načine, kako lahko logistična podjetja zmanjšajo vpliv na okolje in ugotovili, da ima od vseh vej logistike na okolje največji vpliv transport. Sledila je opredelitev trajnostnega razvoja kot razvoja, ki zadovoljuje potrebe današnjih generacij brez da bi ogrozil potrebe prihodnjih generacij. Nato smo se spoznali s tremi vidiki trajnostnega razvoja: ekonomskim, družbenim in okoljevarstvenim. Ugotovili smo, da se ekonomski vidik nanaša na skladnost, krizni management, upravljanje in finančno ugodne ter pravične rešitve, ki upoštevajo in prepletajo ta vidik s preostalima dvema ter da ekonomski vidik lahko obravnavamo tako na ravni podjetja kot tudi na ravni celotnega gospodarstva. Družbeni vidik smo najprej obravnavali na podlagi štirih kazalcev: raznolikosti, enakopravnosti, družbenih sredstev in oskrbe, nato pa smo ga povezali še z zaposlenimi v podjetju in ugotovili, da se najpogosteje nanaša na delovne pogoje, zdravje in varnost, človekove pravice, opolnomočenje ter razmerje med delom in družino. Sledila je še opredelitev okoljevarstvenega vidika, kjer je poudarek na alternativnih virih energije, varčevanju z vodo, zmanjšanju onesnaževanja in preprečevanju škodovanja okolju. Ugotovili smo, da je ravno ta vidik najbolj pomemben, saj so tudi stranke vedno bolj trajnostno naravnane in so pripravljene plačati višjo ceno, v kolikor podjetje deluje okolju prijazno. Za konec teoretičnega dela smo predstavili še 17 ciljev trajnostnega razvoja do leta 2030, podpisanih s strani vseh članic Združenih narodov.

Empirični del smo začeli z opisom podjetja LOTRIČ Meroslovje d. o. o.: predstavili smo začetke poslovanja, področje delovanja, asortiman storitev in prejete nagrade. Sledila je predstavitev njihovega trenutnega zasledovanja vsakega izmed treh vidikov trajnostnega razvoja. Kot del ekonomskega vidika smo izpostavili poslovanje v skladu z zakonodajo in dvema standardoma, njihovo skrb za stranke in prizadevanje za pridobitev povratnih informacij s strani odjemalcev, celotno grafično podobo ter trikrat mesečno poročanje o finančnem planu, poročilu marketinga in prodaje ter poročanju razvojnega in tehničnega direktorja z namenom hitrega odziva na morebitne spremembe. Sledil je družbeni vidik, kjer smo ugotovili, da podjetje zaposlenim zagotavlja varne in zdrave delovne pogoje in si prizadeva za dobre medosebne odnose ter da jim je prav tako pomemben dober odnos do

lokalne skupnosti, ki ga vzdržujejo z različnimi donacijami in organizacijo raznih projektov ter delavnic. Nato smo predstavili še okoljevarstveni vidik, kjer smo se osredotočili predvsem na materiale, ki jih uporabljajo pri poslovanju, na količino odpadkov in optimizacijo poti. Sledila je še predstavitev dveh načinov, s katerimi lahko trajnostni razvoj še bolj zasledujejo, to sta zamenjava kartonastih škatel s trajnostnimi in razširitev poslovanja z elektronskimi Certifikati.

Za konec lahko rečemo, da podjetje LOTRIČ Meroslovje d. o. o. dobro zasleduje posamezne vidike trajnostnega razvoja, predvsem ekonomskega in družbenega, na okoljevarstvenem področju pa obstajajo še rezerve, ki lahko naredijo njihovo poslovanje še bolj trajnostno naravnano – v zaključni strokovni nalogi smo predstavili dve izmed njih: zmanjšanje količine kartonastih škatel s postopno vpeljavo poslovanja s tako imenovanimi trajnostnimi škatlami za večkratno uporabo ter zmanjšanje količine papirnatih Certifikatov na račun večje uporabe elektronske oblike Certifikatov, na kar je pripravljena tudi večina strank, ki smo jih zajeli v anketi.

LITERATURA IN VIRI

1. Acciona. (brez datuma). *Sustainable Development*. Pridobljeno 25. februarja 2020 iz <https://www.acciona.com/sustainable-development/>
2. ADEC Innovations. (brez datuma). *What is Social Sustainability?* Pridobljeno 26. februarja 2020 iz <https://www.esg.adec-innovations.com/about-us/faqs/what-is-social-sustainability/>
3. Aeromatico. (2018, 15. julij). *The 7 R's of Sustainability*. Pridobljeno 21. februarja 2020 iz <https://www.aeromatico.com/the-7-rs-of-sustainability/>
4. Ashcroft, H. (2019, 13. november). *Green Logistics*. Pridobljeno 25. februarja 2020 iz <https://dlca.logcluster.org/display/LOG/Green+Logistics/>
5. Boston College Center for Corporate Citizenship. (brez datuma). *Environmental Sustainability*. Pridobljeno 26. februarja 2020 iz <https://ccc.bc.edu/content/ccc/research/corporate-citizenship-news-and-topics/environmental-sustainability.html>
6. Bringg Team. (2019, 20. februar). *How to Make Last Mile Logistics More Sustainable* [objava na blogu]. Pridobljeno 24. februarja 2020 iz <https://www.bringg.com/blog/last-mile/sustainable-packaging-last-mile/>
7. Conserve Energy Future. (brez datuma). *The 'Reduce, Reuse, Recycle' Waste Hierarchy*. Pridobljeno 21. februarja 2020 iz <https://www.conserve-energy-future.com/reduce-reuse-recycle.php>
8. Conserve Energy Future. (brez datuma). *What Is Environmental Sustainability and Sustainable Development?* Pridobljeno 27. februarja 2020 iz <https://www.conserve-energy-future.com/what-is-environmental-sustainability-and-sustainable-development.php>

9. Corporate Citizenship. (brez datuma). *Sustainability Timeline*. Pridobljeno 20. februarja iz <https://corporate-citizenship.com/sustainability-timeline/>
10. Dalin-Kaptzan, Z. (2019, 15. maj). *Eco-Friendly Delivery: 5 Ways to Make Your Last Mile Operations Greener* [objava na blogu]. Pridobljeno 24. februarja 2020 iz <https://www.bringg.com/blog/industry-trends/eco-friendly-delivery-5-ways-make-greener/>
11. Division for Sustainable Development Goals. (brez datuma). *Agenda 21*. Pridobljeno 26. februarja 2020 iz <https://sustainabledevelopment.un.org/outcomedocuments/agenda21>
12. Division for Sustainable Development Goals. (brez datuma). *Sustainable Development Goals*. Pridobljeno 27. februarja 2020 iz <https://sustainabledevelopment.un.org/?menu=1300#>
13. Eartheasy. (brez datuma). *Recycling Basics for the home*. Pridobljeno 21. februarja 2020 iz <https://learn.eartheasy.com/guides/recycling-basics-for-the-home/>
14. EKOGLOBAL. (brez datuma). *Podnebna konferenca v Parizu*. Pridobljeno 25. februarja 2020 iz <https://ekoglobal.net/podnebna-konferenca-v-parizu/>
15. EKOGLOBAL. (brez datuma). *Trajnostni razvoj - nuja tako zdaj kot za prihodnost*. Pridobljeno 25. februarja 2020 iz <https://ekoglobal.net/trajnostni-razvoj/>
16. Ekvilib Inštitut. (brez datuma). *Trajnostni razvoj in družbena odgovornost podjetij*. Pridobljeno 25. februarja 2020 iz <http://www.ekvilib.org/sl/druzbeno-odgovornost-podjetij/trajnostni-razvoj-in-druzbeno-odgovornost-podjetij/>
17. Eller, E. (2019, 7. januar). *What are the 7 R's of sustainability?* [objava na blogu]. Pridobljeno 20. februarja 2020 iz <https://www.ericaceller.com/green-marketing-blog/the-7-r-s-of-sustainability>
18. Eurosender. (2017, 10. maj). *The Concept of Green Logistics* [objava na blogu]. Pridobljeno 23. februarja iz <https://www.eurosender.com/blog/en/concept-green-logistics/>
19. Gabbatiss, J. (2018, 17. januar). All plastic packaging to be recyclable by 2030 as part of new EU strategy. *Independent* Pridobljeno 23. februarja 2020 iz <https://www.independent.co.uk/environment/plastic-packaging-recyclable-deadline-2030-eu-strategy-theresa-may-latte-levy-a8163711.html>
20. Gerden, T., Krišelj, S., Štular, E. & Žitnik, E. (2017, 2. junij). *ZDA so izstopile iz pariškega podnebnega sporazuma*. Pridobljeno 25. februarja 2020 iz <https://radioprvi.rtvsl.si/2017/06/zda-so-izstopile-iz-pariskega-podnebnega-sporazuma/>
21. Gillaspy, R. (brez datuma). *Environmental Sustainability: Definition and Application*. Pridobljeno 27. februarja iz <https://study.com/academy/lesson/environmental-sustainability-definition-and-application.html>
22. Harding, L. (2016, 14. maj). *Supply Chain Sustainability: A Strategic Responsibility - Procurement News*. Pridobljeno 23. februarja 2020 iz <https://www.procurious.com/procurement-news/supply-chain-sustainability-responsibility>

23. Iblakley. (2010, 3. avgust). *The Full 7 R's of Sustainable Packaging*. Pridobljeno 26. februarja 2020 iz <https://www.ipack.com/solutions/the-full-7-rs-of-sustainable-packaging/>
24. Jaklič, M. (2017). *Poslovno okolje in trajnostni razvoj*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
25. Jones, K. (2018, 19. maj). *Companies Focus on Environmental Sustainability to Reach Millennials*. Pridobljeno 27. februarja 2020 iz <https://blueandgreentomorrow.com/environment/companies-focus-environmental-sustainability-reach-millennials/>
26. Kinsey, A. (2019, 29. avgust). *How Economic Sustainability Affects Your Business*. Pridobljeno 26. februarja 2020 iz <https://bizfluent.com/13720832/how-economic-sustainability-affects-your-business>
27. Kolednik.wordpress (brez datuma). *Kjotski protokol*. Pridobljeno 24. februarja 2020 iz <https://kolednik.wordpress.com/kjotski-protokol/>
28. Kolednik.wordpress (brez datuma). *Učinek tople grede*. Pridobljeno 21. februarja 2020 iz <https://kolednik.wordpress.com/onesnazenje-o-zracja/ucinek-tople-grede/>
29. Lobnik, F. (2004). Okoljsko in razvojno uravnoteženo. V R. Blinc, J. Bohorič, L. Bregar, M. Brilly, M. Bufon, T. Cegnar, J. Colarič, J. Čuk, I. Emri, V. Fece, P. Gantar, V. Grilc, M. Hrustel, B. Korelič, D. Kos, A. Lah, T. Lah Turnšek, J. Leban, P. Lipar, T. Mihalič, D. Mlinšek, P. Novak, D. Plut, V. Premrzi, J. Sirše, R. Slabe Erker, M. Slokar, L. Sočan, P. Stanovnik, M. Suhadolc, Z. Šabič, M. G. Tomšič & I. Turk, *Sonaravno uravnoteženi razvoj Slovenije* (str. 5-7) (Zbirka Usklajeno in sonaravno štev. 11). Ljubljana: Svet za varstvo okolja Republike Slovenije.
30. Lopez, E. (2017, 13. november). *What is the future of sustainability in the supply chain?* Pridobljeno 23. februarja 2020 iz <https://www.supplychaindive.com/news/what-is-the-future-of-sustainability-in-the-supply-chain/510756/>
31. Lotrič, M., Berce, T., Bešter, A., Bevk, T., Bobar, J., Čufar, K., Demšar, Š., Ferencak, T., Habjan, U., Hafner, P., Jelenc, T., Lotrič Kejžar, K., Lotrič, M., Lotrič, M., Šinkovec Fejfar, T., Thaler, J. & Tolar, A. (2019, maj). *Vloga za priznanje Republike Slovenije za poslovno odličnost za leto 2019* (interno gradivo). Selca: LOTRIČ Metrology.
32. LOTRIČ Metrology. (2016). *LOTRIČ Metrology* (2 izd.) (interno gradivo). Selca: LOTRIČ Metrology.
33. LOTRIČ Metrology. (brez datuma). *O nas*. Pridobljeno 6. marca 2020 iz <http://www.lotric.si/si/podjetje/o-nas>
34. LOTRIČ Metrology. (brez datuma). *Sistemi vodenja kakovosti*. Pridobljeno 6. marca 2020 iz <https://www.lotric.si/si/storitve/kontrole-in-overitve/sistemi-vodenja-kakovosti>
35. Milton. (2016). *Sustainable cities: A system that works*. Pridobljeno 24. februarja 2020 iz <https://sustyvibes.com/sustainable-cities-a-system-that-works/>
36. Nevtron & Company, d.o.o. (2012, 5. junij). *Svetovni dan okolja*. Pridobljeno 26. februarja 2020 iz <https://www.student.si/studij-in-kariera/svetovni-dan-okolja/>
37. Pogačnik, M. (2015, 8. maj). *Svetovni dan podnebnih sprememb*. Pridobljeno 26. februarja 2020 iz <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/5175>

38. Robinson, A. (brez datuma). *5 Benefits from Logistics Sustainability & Efficiency*. Pridobljeno 23. februarja 2020 iz <https://cerasis.com/logistics-sustainability/>
39. Rouse, M. (brez datuma). *Supply Chain Sustainability*. Pridobljeno 24. februarja 2020 iz <https://searcherp.techtarget.com/definition/supply-chain-sustainability>
40. S., M. (2016, 24. maj). *What is Social Sustainability?* Pridobljeno 26. februarja 2020 iz <https://soapboxie.com/social-issues/What-is-Social-Sustainability-basic-needs-equity-human-capital>
41. S. Davies, M. (2019, 9. avgust). *Environmental Sustainability in Business: Measure Your Efforts With The IoT* [objava na blogu]. Pridobljeno 27. februarja 2020 iz <https://www.iotacommunications.com/blog/environmental-sustainability-in-business/>
42. Sloga. (2018, 21. september). *Anketa: Vi in cilji trajnostnega razvoja*. Pridobljeno 25. februarja 2020 iz <http://www.sloga-platform.org/vi-in-cilji-trajnostnega-razvoja-anketa/>
43. Slovenska Kakovost. (brez datuma). *EFQM*. Pridobljeno 6. marca 2020 iz <http://slovenska-kakovost.si/storitve/efqm/>
44. S., S. (2017, 22. april). Svetovni dan Zemlje nas opominja, da si moramo vsi vsak dan prizadevati za zdravo okolje. *24ur*. Pridobljeno 21. februarja 2020 iz <https://www.24ur.com/cas-za-zemljo/mednarodni-dan-zemlje.html>
45. Sustainable development 2015. (brez datuma). *The Brundtland Report "Our Common Future"*. Pridobljeno 25. februarja 2020 iz <https://www.sustainabledevelopment2015.org/AdvocacyToolkit/index.php/earth-summit-history/historical-documents/92-our-common-future>
46. The Sustainable Student. (brez datuma). *7 R's of sustainability*. Pridobljeno 21. februarja 2020 iz <https://thesustainablestudent2018.wordpress.com/portfolio/7-rs-of-sustainability/>
47. The World Energy Foundation. (2014, 14. avgust). *A Brief History of Sustainability*. Pridobljeno 20. februarja 2020 iz <https://theworldenergyfoundation.org/a-brief-history-of-sustainability/>
48. Thwink.org. (brez datuma). *Economic Sustainability*. Pridobljeno 27. februarja 2020 iz <https://www.thwink.org/sustain/glossary/EconomicSustainability.htm>
49. United Nations Global Compact. (brez datuma). *Social Sustainability*. Pridobljeno 26. februarja 2020 iz <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/our-work/social>
50. Vinkovič, L. (2020, 5. marec). *LOTRIČ Meroslovje*. Pridobljeno 6. marca 2020 iz https://www.si21.com/Gospodarstvo/LOTRIC_Meroslovje/
51. Wanamaker, C. (2018, 24. april). *The Environmental, Economic, and Social Components of Sustainability*. Pridobljeno 26. februarja 2020 iz <https://soapboxie.com/social-issues/The-Environmental-Economic-and-Social-Components-of-Sustainability>
52. Youmatter. (2019, 22. maj). *Sustainability – What Is It? Definition, Principles And Examples*. Pridobljeno 20. februarja 2020 iz <https://youmatter.world/en/definition/definitions-sustainability-definition-examples-principles/>

PRILOGE

Priloga 1: Certifikat o kalibraciji podjetja LOTRIČ Meroslovje d. o. o.

LOTRIČ [®]	METROLOGY	Številka certifikata certificate number 270-129-13-2	
CERTIFIKAT O KALIBRACIJI CALIBRATION CERTIFICATE			
naročnik applicant	COMPANY Ltd., Metrology Square 1, 1000 Ljubljana		
lastnik owner	COMPANY Ltd., Technical street 79, 4000 Kranj		
lokacija location	LOCATION CELJE Environmental Square 45, 3000 Celje		
oddelek department	QUALITY		
merilo measure	Termometer Thermometer		
proizvajalec manufacturer	KIMO		
tip type	SPG 150 SP		
merilno območje measuring range	od from - 50 °C	do to 250 °C	
serijska številka serial number LT-1467	inventarna številka inventory number CE 967	evidenčna številka evidence number TERM-12	koda na merilu code on measure
naravnavanje adjustment	je bilo izvedeno was performed	povzetek rezultata result summary	ustreza meets
Podrobnosti so podane v poglavju Stanje pred naravnavanjem Details are given in chapter Measure status before adjustment		Podrobnosti so podane v poglavjih Rezultati in Izjava o skladnosti Details are given in chapter Statement of compliance	
datum kalibracije date of calibration 25. 8. 2015	datum odobritve date of approval 25. 8. 2015		
izvedel performed by Devis Martinčič internal digitally signed 	odobril approved by Primož Hafner digitally signed date: 2015.08.25 		
 SLOVENSKA AKREDITACIJA SIST EN ISO/IEC 17025 LK-008		Slovenska akreditacija je podpisnica večstranskih sporazumov o priznavanju akreditacij z Evropskim združenjem za akreditacijo (EA – MLA) in Mednarodnim združenjem za akreditacijo laboratorijev (ILAC – MRA). Slovenian accreditation is signatory to multilateral agreements on mutual recognition of accreditation bodies with the European Accreditation (EA – MLA) and the International laboratory accreditation cooperation (ILAC – MRA).	
Ta dokument se sme objavljati ali posredovati le v celoti. Verodostojnost podpisa se lahko preveri v elektronski obliki dokumenta. This document may be published or forwarded only in full. Signature validity can be verified in electronic version of the document.			
LOTRIČ Meroslovje d.o.o., Selca 163, 4227 Selca, T +386 4 517 07 00, F +386 4 517 07 07, E info@lotric.si, W www.lotric.si			stran page 1 / 4

Vir: LOTRIČ Metrology (brez datuma).

Priloga 2: Rezultati ankete

ANALIZA

-

Sumarnik

Q1	Kolikšno je število zaposlenih v vašem podjetju?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (do 50)	2	11%	11%	11%
	2 (od 51 do 250)	6	32%	32%	42%
	3 (od 251 do 1000)	6	32%	32%	74%
	4 (nad 1000)	5	26%	26%	100%
Veljavni	Skupaj	19	100%	100%	

Povprečje	2.7	Std. Odklon	1.0
-----------	-----	-------------	-----

Q2	Kako aktivno se ukvarjate s trajnostnim poslovanjem? (na primer nižanje ogljičnega odtisa, odgovorna poraba delovnih in ostalih materialov, uporaba razgradljivih materialov ...).				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (se ne ukvarjamo)	0	0%	0%	0%
	2 (malo)	9	47%	47%	47%
	3 (aktivno)	10	53%	53%	100%
Veljavni	Skupaj	19	100%	100%	

Povprečje	2.5	Std. Odklon	0.5
-----------	-----	-------------	-----

Q3	Koliko papirnatih Certifikatov za merilno opremo dobite na letni ravni?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (do 10)	1	5%	5%	5%
	2 (od 11 do 50)	6	32%	32%	37%
	3 (od 51 do 100)	2	11%	11%	47%
	4 (nad 100)	10	53%	53%	100%
Veljavni	Skupaj	19	100%	100%	

Povprečje	3.1	Std. Odklon	1.0
-----------	-----	-------------	-----

Q4 V podjetju LOTRIČ Meroslovje želijo skupaj z vami narediti več na trajnostnem razvoju in izboljšati odnos do okolja, zato jih zanima, zakaj uporabljate papirne Certificate?								
Podvprašanja		Enote					Navedbe	
		Frekvence	Veljavni	% - Veljavni	Ustrezni	% - Ustrezni	Frekvence	%
Q4a	Elektronske verzije nam nikoli niso ponudili.	2	19	11%	19	11%	2	8%
Q4b	To od nas zahtevajo presojevalci.	8	19	42%	19	42%	8	31%
Q4c	Nismo večji elektronskih orodij.	0	19	0%	19	0%	0	0%
Q4d	Nimamo elektronskih orodij za urejanje elektronskih certifikatov.	2	19	11%	19	11%	2	8%
Q4e	Podpisujemo papirno verzijo.	6	19	32%	19	32%	6	23%
Q4f	Drugo:	8	19	42%	19	42%	8	31%
SKUPAJ			19		19		26	100%

Q4f_text	Q4 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	uporabljamo elektronske certifikate	1	5%	13%	13%
	ker so nam jih že prinesli.	1	5%	13%	25%
	problem je prenos digitalnih potrdil med podjetji in hramba teh zapisov.	1	5%	13%	38%
	navada zaposlenih	1	5%	13%	50%
	uporabljamo elektronske certifikate, kjer je to le mogoče s strani izdajatelja certifikata	1	5%	13%	63%
	arhiviranje dokumentacije	1	5%	13%	75%
	nismo razmišljali še posebej o tem	1	5%	13%	88%
	do težave pride, ker naš interni elektronski podpis ne prizna elektronskega podpisa, ki je bil izveden izven našega podjetja. to se že ureja.	1	5%	13%	100%
Veljavni	Skupaj	8	42%	100%	

Q5 Ali ste že kdaj razmišljali, da bi iz papirne oblike prešli na elektronsko obliko Certifikatov, katerih celotno bazo lahko podjetje LOTRIČ Meroslovje za vas spremlja, arhivira in hrani varnostno kopijo vsaj za 10 let, do njih pa lahko dostopate kadarkoli želite?					
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (da, velikokrat)	9	47%	47%	47%
	2 (da, občasno)	8	42%	42%	89%
	3 (ne, nikoli)	2	11%	11%	100%
Veljavni	Skupaj	19	100%	100%	

Povprečje	1.6	Std. Odklon	0.7
-----------	-----	-------------	-----

Q6	Če ste odgovorili z »ne, nikoli« lahko prosim navedete razlog?							
	Podvprašanja	Enote					Navedbe	
		Frekvence	Veljavni	% - Veljavni	Ustrezni	% - Ustrezni	Frekvence	%
Q6a	Nismo bili seznanjeni z dejstvom, da z elektronsko obliko pridobimo tudi druge ugodnosti (dostopnost 24/7, hranjenje varnostne kopije za 10 let ...).	0	2	0%	19	0%	0	0%
Q6b	Trenutno imamo v papirni obliki tudi vso ostalo dokumentacijo, zato do tega trenutka še nismo pomislili na elektronsko verzijo.	1	2	50%	19	5%	1	50%
Q6c	Zaradi poslovnih razlogov (podpisovanje papirne verzije, zahteve presojevalcev ...).	1	2	50%	19	5%	1	50%
Q6d	Drugo:	0	2	0%	19	0%	0	0%
	SKUPAJ		2		19		2	100%

Q6d_text	Q6 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q7	Podjetju LOTRIČ Meroslovje sta trajnostno poslovanje in vaše zadovoljstvo zelo pomembna. Prav zato želijo vaše zadovoljstvo še povečati z uporabo elektronskih Certifikatov, katerih prednosti so torej predvsem dostopnost, spremljanje in hranjenje varnostne kopije, vse to s strani podjetja LOTRIČ Meroslovje, hkrati pa bi skupaj z vami poslovali okolju prijaznejše. Bi bili torej pripravljeni zamenjati papirnate Certifikate z elektronskimi?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (da)	16	84%	84%	84%
	2 (ne)	3	16%	16%	100%
Veljavni	Skupaj	19	100%	100%	

Povprečje	1.2	Std. Odklon	0.4
-----------	-----	-------------	-----

Q8	Če sta odgovorili z »da«, koliko bi bili vanje pripravljeni investirati?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (manj kot v papirnate)	6	32%	38%	38%
	2 (enako kot v papirnate)	10	53%	63%	100%
	3 (več kot v papirnate)	0	0%	0%	100%
Veljavni	Skupaj	16	84%	100%	

Povprečje	1.6	Std. Odklon	0.5
-----------	-----	-------------	-----

Q9	Koliko manj?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (do 5 odstotkov)	2	11%	33%	33%
	2 (od 5 do 10 odstotkov)	1	5%	17%	50%
	3 (nad 10 odstotkov)	3	16%	50%	100%
Veljavni	Skupaj	6	32%	100%	

Povprečje	2.2	Std. Odklon	1.0
-----------	-----	-------------	-----

Q10	Koliko več?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (do 5 odstotkov)	0	0%	0%	0%
	2 (od 5 do 10 odstotkov)	0	0%	0%	0%
	3 (nad 10 odstotkov)	0	0%	0%	0%
Veljavni	Skupaj	0	0%	100%	

Povprečje	0.0	Std. Odklon	0.0
-----------	-----	-------------	-----

Q11	Podjetje LOTRIČ Meroslovje stalno razvija in dograjuje svoje produkte. Eden izmed teh je prav program za spremljanje elektronskih certifikatov, MeOL. Le-tega razvijajo v smeri, ki bo strankam omogočila, da poleg meril, ki jih pregleduje LOTRIČ Meroslovje, lahko vpišejo tudi vsa ostala merila in opremo ter dodajajo njihove certifikate, servisna poročila, garancijske liste in podobno. Ali bi vam prenovljeni program MeOL prišel prav pri vašem poslovanju?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (da)	17	89%	89%	89%
	2 (ne)	2	11%	11%	100%
Veljavni	Skupaj	19	100%	100%	

Povprečje	1.1	Std. Odklon	0.3
-----------	-----	-------------	-----

Vir: Ika (2020).